

ADI SOYADI:
SINIFI NO:

2022-2023 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI SOSYALCİNİZ LİSESİ
12. SINIF DİN KÜLTÜRÜ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

1. Selçuklular, İslam âleminde yeniden birliği sağladılar ve İslam medeniyetine bilgi ve yetenekleriyle birçok katkıda bulundular. Yeni Selçuklu Devleti'nin kuruluşunun neticelerinden biri de Anadolu'nun fethi ve Türkleşmesidir. Bu hadise Malazgirt Zaferi'nin ardından büyük bir Türk nüfusunun Anadolu'ya göçmesi ile mümkün olmuştur. Anadolu'ya ikinci bir göç dalgası da Moğol istilası nedeniyle yaşanmıştır. Bu göçlerle başlayan süreç neticesinde Selçuklular zamanında Anadolu, Osmanlılar zamanında ise Anadolu'nun bir uzantısı olan Balkanlar'da İslamiyet yayılmıştır.

Buna göre, Selçuklu Devleti'nin kuruluşunun aşağıdaki gelişmelerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Moğol istilasının yaşanması
- B) Anadolu'da İslam'ın yayılması
- C) Anadolu'nun Türk yurdu olması
- D) Müslümanların birliğinin sağlanması
- E) Türklerin İslam medeniyetine katkısı

2. İslam dininin onların karakterleri, düşünce ve ideallerine uygun olması Türklerin Müslümanlaşmasında etkili olan önemli unsurlardandır. Zira Türkler, inandıkları Göktanrı ile İslamiyet'teki Allah (c.c.) inancı arasında benzerlik kurmuşlardır. Ayrıca Türkler ahiret inancına sahiplerdi. İslamiyet'teki cihat ve cihadın ahirette sağlayacağı mükâfat, Türklerin ideallerine, alplik ülküsüne ve gaza ruhuna uygundu. Bu nedenle Türkler İslamiyet'i benimsemekte zorlanmamışlardır. Müslümanlarla kurulan olumlu ilişkiler, onların ticaretteki güzel ahlakı, dürüstlüğü ve mutasavvıfların İslam'ın ahlak ilkelerine vurgu yaparak giriştikleri tebliğ faaliyetleri de bu konuda etkili olmuştur.

Bu parçada, İslamiyet'in Türkler arasında yayılması ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin etkisine değinilmemiştir?

- A) İslam inancı ile Türklerin önceki inançları arasında benzerliklerin bulunması
- B) Müslüman sufilerin, Türkler arasında İslam'ı yayma faaliyetleri
- C) Müslümanlarla Türkler arasındaki ticarî münasebetler
- D) İslam'ın Türklerin ahlak anlayışına uygun olması
- E) İslam'ın inanç konusunda müsahahalı olması

3. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) İbnü'n-Nefis, küçük kan dolaşımını keşfetmiştir.
- B) Harizmî, logaritmayı geliştirmiş ve sıfırlı ondalık sayıyı bulmuştur.
- C) Gazali, Kopernik'ten yaklaşık beş yüz yıl önce Dünya'nın döndüğünü söylemiştir.
- D) Zekeriya er-Râzî; gliserin, soda, sirke asidi ve nitrik asit gibi maddeleri keşfetmiştir.
- E) Cizreli bilim adamı El-Cezerî, sibernetiğin ilk adımlarını atarak ilk robotu yapıp çalıştırmıştır.

4. Rifaîliğin on üçüncü yüzyılda Anadolu'ya girdiği düşünülmektedir. Sonraki dönemlerde İstanbul, Edirne ve civar bölgelere yayılmıştır. On dokuzuncu yüzyılda İstanbul'da kırk civarında Rifaî tekkesi bulunmaktaydı. Rifaî tarikatının esasları Ahmet er-Rifaî tarafından belirlenmiştir. Rifaî tarikatına girmek isteyen kişi öncelikle şeyhe tören eşliğinde biat etmektedir. Müritten ilk istenen, şeriatın isteklerini yerine getirmesi ve bolca nafile ibadet etmesidir. Müridin Hakk'a ulaşabilmesi için Hz. Peygamber'e çokça salavat getirmesi istenir. Çünkü Hakk'a Hz. Muhammed (s.a.v.) kapısından gidilir. Rifaîlikte oturarak ve ayakta yapılan cehri zikirler vardır.

Parçaya göre Rifaîlik için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) En çok bilineni siyah taç denilen başlık olan çeşitli sembolleri vardır.
- B) Anadolu'da benimsenerek hızlı bir yayılma göstermiştir.
- C) Kurucusu olan Ahmet er-Rifaî tarikatın esaslarını da belirlemiştir.
- D) Bu tarikata girmenin belirli koşulları ve kuralları bulunmaktadır.
- E) Kendilerine has zikir şekilleri ve Hakk'a erişme yolları vardır.

5.

Türk Kültürünün Oluşmasında Etkili Olan Şahıs	Etki alanı	Eseri
I	İslam hukuk kuralları	Fıkhü'l-ekber
Şafii	II	Kitabu'l-Umm
Maturidi	İslam inanç esasları	III

Bu tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- I II III
- A) Ebu Hanife - İslam inanç esasları - Makâlât
- B) Cafer es-Sadık - Tasavvuf - Te'vilât
- C) Eş'ari - İslam inanç esasları - Divan-ı hikmet
- D) Ebu Hanife - İslam hukuk kuralları - Kitabu't-Tevhid
- E) Hacı Bektaş-ı Veli - Tasavvuf - Te'vilât

6. Hz. Peygamberin söz, tutum ve davranışlarını derleme, açıklama ve yorumlama ile ilgilenen bilim dalına hadis denir. Bu alanda yazılmış en güvenilir altı eser İslam dünyasında adıyla anılmaktadır. Bu kitapların yazarları şunlardır: Buhârî, Müslim, Tirmizî, İbn Mâce, Ebû Dâvûd, Nesâî.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hak Dini Kur'an Dili B) Kütüb-i Sitte
- C) Fıkh-u Ekber D) Muhaddis
- E) Megazi

7. “Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve salihlerle (iyi kimselerle) birlikte dirler. Bunlar ne güzel arkadaşlardır.” (Nisâ suresi, 69. ayet.)

Ayetin asıl konusu nedir?

- A) Allah’ın (c.c.) verdiği nimetler
- B) Allah’a (c.c.) ve Peygamber’e itaat
- C) Salih kimselerle arkadaşlığın önemi
- D) Ahiretteki yüksek mertebeler
- E) Kimlerin cennete gideceği

8. “Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve salihlerle (iyi kimselerle) birlikte dirler. Bunlar ne güzel arkadaşlardır.” (Nisâ suresi, 69. ayet.)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Dürüst davranan ve gerçeği tasdik eden kimselere
- B) Allah’a (c.c.) ve Hz. Peygambere itaat eden kimselere
- C) Allah’ı (c.c.) ve Hz. Peygamberi inkâr eden kimselere
- D) Dine ve dünyaya yönelik faydalı işler yapan kimselere
- E) Allah (c.c.) yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kimselere

9. İslam dininin inanç esaslarını ayet, hadis ve aklı kullanarak açıklayan, yorumlayan, ispat eden ve başka din ve inançlardan gelebilecek eleştirilere karşı savunan ilim dalıdır. Bu ilim dalının, inanç esaslarını tartışmaya girmeden izah eden bir alt koluna ise akaid denir. Ebu Hanife’nin Fıkhü’l-ekber isimli kitabı bu alandaki ilk eserlerden biri sayılır.

Bu parçada sözü edilen bilim alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fıkıh
- B) Kelam
- C) Hadis
- D) Tefsir
- E) Felsefe

10. “Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve salihlerle (iyi kimselerle) birlikte dirler. Bunlar ne güzel arkadaşlardır.” (Nisâ suresi, 69. ayet.)

Aşağıdaki ayetlerden hangisi içerik bakımından bu ayetten farklıdır?

- A) “Bunlar Allah’ın sınırlarıdır. Kim Allah’a ve peygamberine itaat ederse Allah onu, altından ırmaklar akan cennetlere koyacaktır, orada devamlı kalıcıdır; işte büyük kazanç budur.” (Nisâ suresi, 13. ayet.)
- B) “Allah’a ve resulüne itaat eden, Allah’a itaatsizlikten korkan, O’na saygısızlıktan korunmuşlar var ya, işte asıl kazananlar bunlardır!” (Nûr suresi, 52. ayet.)
- C) “Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah’ın ve Resul’ünün çağrısına uyun ve bilin ki, Allah kişi ile kalbi arasına girer. Yine bilin ki, onun huzurunda toplanacaksınız.” (Enfâl suresi, 24. ayet.)
- D) “Kullarım sana beni sorduklarında bilsinler ki şüphesiz ben yakınlım, bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm. Şu halde benim davetime gelsinler ve bana iman etsinler ki doğru yolu bulalar.” (Bakara suresi, 186. ayet.)
- E) “Ey iman edenler! Allah’a itaat edin, resule itaat edin ve yaptıklarınızı boşla çıkarmayın.” (Muhammed suresi, 33. ayet.)

11. Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.” (Hucurât suresi, 10. ayet.)

Ayetin asıl konusu nedir?

- A) Adalet
- B) Kardeşlik
- C) İtaat
- D) Bağışlama
- E) Sorumluluk

12. “Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse, işte onlar, Allah’ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle ve salihlerle (iyi kimselerle) birlikte dirler. Bunlar ne güzel arkadaşlardır.” (Nisâ suresi, 69. ayet.)

Aşağıdakilerden hangisi bu ayetten çıkarılacak ilkelere uygun bir davranış değildir?

- A) Allah’ın (c.c.) nimetlerine şükretmek
- B) Allah’ın (c.c.) buyruklarına itaat etmek
- C) Allah’ın (c.c.) Peygamberini örnek almak
- D) Allah’ın (c.c.) yasakladığı şeyleri terk etmek
- E) Allah’ın (c.c.) her şeyi affedeceğini düşünmek

13.

Türk Kültürünün Oluşmasında Etkili Olan Şahıs	Etki Alanı	Eseri
I	İslam inanç esasları	Makalâtü’l-İslamiyyin
Yunus Emre	Tasavvuf	III
Mevlânâ Celaledin-i Rumi	II	Divan-ı Kebir

Bu tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- I
- II
- III
- A) Eş’ari - Tasavvuf - Risaletü’n-nushiyye
- B) Sarı Saltuk - İslam inanç esasları - Er Risale
- C) Hacı Bayram-ı Veli - İslam inanç esasları - Fîhi mâ fîh
- D) Ahi Evran - İslam hukuk kuralları - Mesnevi
- E) Hacı Bektaş-ı Veli - Tasavvuf - Divan

14.

- Sakın bir kimsenin gönlünü yıkma, Gerçek erenlerin sözünden çıkma
Eğer insan isen ölmezsin korkma, Aşığı kurt yemez uçta değildir (Hacı Bektaş-ı Veli)
- Nerde görsen gönlü kırık, merhem ol, Öyle mazlum yolda kalsa, yoldaşı ol
Mahşer günü dergâhına yakın ol, Ben-benlik güden kişilerden kaçtım ben işte (Ahmet Yesevi)
- Bir gönülü yaptın ise, Er eteğin tuttun ise
Bir kez hayır ettin ise, Birine bindir az değil (Yunus Emre)

Bu şiirlerden hareketle sûfi şairlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Dinî anlayışın şekillenmesinde etkili olmuşlardır.
- B) Şiirleriyle ortak değerlerimizi dile getirmişlerdir.
- C) Onlara göre kırık bir kalbi onarmak büyük sevaptır.
- D) Aynı konuyu farklı üsluplarla ele almışlardır.
- E) Onlara göre ahlak ile din birbirinden farklı alanlardır.

15. “Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah’a karşı gelmekten sakının ki size merhamet edilsin.” (Hucurât suresi, 10. ayet.)

Aşağıdakilerden hangisi bu ayetten çıkarılacak kardeşlik ilkesine uygun bir davranıştır?

- A) Suizanda bulunmak
- B) Anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmak
- C) Kul hakkını ihlal etmek
- D) Haksızlıkta ısrar edenin yanında yer almak
- E) Haksızlıkta ısrar edene selamı kesmek

16. Nisâ suresi, Bakara suresinden sonra Kur’an’ın en uzun suresidir. Medine’de nazil olmuştur. 176 ayettir. Hz. Peygamber’in ashabından bazı kimseler, “Ya Resulallah! Biz sabah akşam senin yanına geliyoruz, yüzüne bakıyor ve seninle oturuyoruz. Yarın (ahirette) sen peygamberlerle olacaksın, biz ise sana ulaşamayacağız.” dediler. Sahabeden biri de Allah Resulüne gelerek şöyle dedi: “Ya Resulallah! Allah’tan başka ilah olmadığına ve senin de Allah’ın elçisi olduğuna şahadet ettim, beş vakit namazımı kıldım, malımın zekâtını verdim, Ramazan ayının orucunu tuttum.” Hz. Peygamber de “Kim ölünceye kadar bunlara devam ederse, kıyamet gününde peygamberler, siddıklar, şehitler ve iyi kimselerle birlikte olur, dedi ve iki parmağını dikti, anne ve babasına asi olmadıkça.” (Tirmizî, Büyû, 4.) dedi. Bu olay üzerine Nisâ suresi 69. ayet nazil oldu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yaratılış delillerine
- B) İslam’ın ibadet esaslarına
- C) Nisâ suresi 69. ayetin nüzul sebebine
- D) İslam’ın inanç esaslarına
- E) Yeniden dirilişe

17. Abdülkadir Geylanî’ye (ö.1165) nispet edilen İslam dünyasının en yaygın tarikatıdır. Irak merkez olmak üzere İslam dünyasının hemen her tarafına yayılmıştır. Bu tasavvuf kolunda, seyrü süluk, Allah’ın (c.c) yedi isminin zikredilmesiyle gerçekleştirilir. Her vakit namazının ardından çeşitli adlar altında birçok dua yapılır. Bu tarikatta halvet (insanlardan uzaklaşma) ve rabita (bağlantı hâli) uygulamaları da bulunmaktadır.

Parçada açıklaması verilen tarikat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nakşibendilik
- B) Yesevilik
- C) Kadirilik
- D) Rifaîlik
- E) Mevlevilik

18. Gençlik yılları boyunca tefsir, fıkıh, hadis, tasavvuf, matematik, astronomi, felsefe, edebiyat ve dil dersleri almıştır. Ankara’da Kara Medrese’de müderrislik yapmıştır. Tasavvuf eğitimi Somuncu Baba’dan almıştır. Tasavvuf ile diğer ilimleri birleştirerek yeni bir bakış açısı oluşturmuştur. Anadolu’da siyasi karışıklıkların olduğu bir ortamda, halkı ahlaki yönden diriltmeye çalışması Osmanlı Devleti’nin yeniden ihyasını sağlamıştır. Orta Asya’dan gelen Türk göçerlerin yerleşik hayata geçmesini sağlamış, böylece Anadolu Türk birliğinin tesisinde ve Anadolu’nun iktisadi bakımdan gelişip kalkınmasında önemli bir role sahip olmuştur.

Bu parçada tanıtılan mutasavvıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahi Evran
- B) Yunus Emre
- C) Ahmet Yesevi
- D) Hacı Bektaş-ı Veli
- E) Hacı Bayram-ı Veli

19. İslam tarihi incelendiğinde günümüzdekine benzer bir okuldan bahsetmek mümkün değildir. Ancak hicretten sonra bir müessesesinin varlığından bahsedilebilir. Hz. Peygamber’in, on Müslüman çocuğa okuma yazma öğretmeleri karşılığında Bedir Savaşı esirlerini serbest bıraktığı bilinmektedir.

Buradan hareketle bir veya birkaç sınıflı bir okulun oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Mescit
- B) Külliye
- C) Mektep
- D) Medrese
- E) Daru’l-afiye

20. Anadolu’ya göç eden Türkleri konuk ettiler, ihtiyaç sahiplerine yardımcı oldular. Mesleği olan Türkler için iş yerleri açarken, mesleği olmayanlara mesleki eğitim verdiler. Halkın dinî eğitimiyle ilgilendiler. Genç işçilere alçak gönüllülük, sosyal dayanışma, özveri, ustaya itaat gibi esnaf lonca örgütünün gerektirdiği bir ahlak eğitimi verdiler. Cami, medrese ve zaviyeler inşa ettiler. Selçuklu ve Osmanlıların kuruluşunda; Horasan, Anadolu ve Balkanlar’da İslam’ın yayılmasında ve İslam medeniyetinin gelişmesinde önemli görevler ifa ettiler.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ahiler
- B) Yarenler
- C) Dervişler
- D) Erenler
- E) Sufiler

JOKER SORU

21.

Aşağıdaki eğitim kurumlarından hangisinin tanımı yanlış verilmiştir?

- A) **Beytül-hikme:** İslam ilim ve kültür tarihinde tercüme ve yüksek seviyedeki ilmî araştırmaların yapıldığı merkezlerdir.
- B) **Daru’l-hadis:** Hadis ilimlerinin öğretildiği ve hadis ilimlerinde uzmanların yetiştirildiği yükseköğretim kurumlarıdır.
- C) **Daru’l-kurra:** Kur’an öğretilen ve hâfız yetiştirilen, kıraat eğitimi yapılan bölümlerin genel adıdır.
- D) **Mektep:** İslam ülkelerinde ve özellikle Osmanlılarda yükseköğretim faaliyetlerinin yapıldığı yerlerdir.
- E) **Bimarhane:** İslam dünyasında klasik hastanelerin genel adıdır.

Her soru 5 puandır. Son soru jokerdir.

Süre 40 dakikadır.

www.sosyalciniz.net

CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	E	C	A	D	B	B	C	B	D
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
B	E	A	E	B	A	C	E	C	A
21									
D									

Zeki DOĞAN – www.sosyalciniz.net